Lietuvos Nacionalinė M.Mažvydo Biblioteka

Europos LIETUVIS

Nr. 33 (2168) Londonas ir Vilnius, 1991 m. rugsėjo 6 d. XLV

LIETUVA — NEPRIKLAUSOMŲ VALSTYBIŲ TARPE

LIETUVOS ŽMONĖS — DEMOKRATIJOS GYNĖJAI

Rugpjūčio 26 d. Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba kreipėsi į Lietuvos žmones:

Beveik pusantrų metų truko atkurtos nepriklausomos Lietuvos valstybės kelias į tarptautinį pripažinimą — diplomatinių santykių atnaujinimą arba jų užmezgimą. Tas kelias pagaliau mus išvedė į platų tarptautinį vieškelį. Mūsų kantrybei ir atkaklumui pritarė visas pasaulis. Lietuvos žmonės darbščiomis rankomis ir laisvės trokštančia dvasia įveikė ekonominę blokadą, politinį ir karinį spaudimą.

Daugelį dienų ir naktų per žiemos speigus beginkliai Lietuvos žmonės apsupę saugojo parlamentą, svarbiausius valstybės pastatus, visų pavojų metu gynė pasirinktąjį kelią.

Suvokdami, kad sunkiausią laikotarpį jau esame praėję, džiaugdamiesi tuo, ką esame pasiekę, dėkojame

— už išsaugotą atgimimo viltį,

— už ryžtą ir atkaklumą pavojaus dienomis,

— už materialią paramą Lietuvos nepriklausomybei įtvirtinti.

Prisimindami jau sudėtas aukas už Nepriklausomybę, matome, kad mūsų laukia dar nemaža sunkumų pertvarkant ekonomiką, įtvirtinant demokratiją, siekiant pasiturinčio gyvenimo visiems, ir dar kartą kviečiame Lietuvos žmones darbui, ištvermei ir susitelkimui.

Lietuvos Respublikos AT pirmininkas **V. Landsbergis**

Lietuvos Respublikos Krašto apsaugos departamento vyrai prie Vytauto Didžiojo paminklo Kaune
Nuotrauka: *R. Januševičiaus*

REIKALAUJA SOVIETŲ ARMIJOS IŠVEDIMO

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba rugpjūčio 27 d. priėmė nutarimą dėl visiško SSRS ginkluotųjų pajėgų išvedimo iš Lietuvos Respublikos:

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba,

— remdamasi daugumos Lietuvos žmonių aiškiai išreikštais reikalavimais nedelsiant išvesti iš Lietuvos Sovietų Sąjungos kariuomenę,

— vertindama SSRS ginkluotųjų pajėgų buvimą Lietuvos Respublikos teritorijoje kaip Antrojo pasaulinio karo reliktą,

— dar kartą patvirtindama savo nekintamą nuostatą dėl SSRS ginkluotųjų pajėgų išvedimo iš Lietuvos Respublikos teritorijos,

nutaria:

1. Pareikalauti iš Sovietų Sąjungos, kad ji suderintais su Lietuvos Respublika terminais visiškai išvestų iš Lietuvos Respublikos teritorijos SSRS sausumos kariuomenės, karinio jūrų laivyno, karinių oro pajėgų, raketinės ir visų kitų kariuomenės rūšių dalinius.

2. Prašyti Jungtinių Amerikos Valstijų, Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės bei Prancūzijos Respublikos vyriausybių ryžtingai paremti Lietuvos Respublikos reikalavimą visiškai išvesti SSRS ginkluotąsias pajėgas iš Lietuvos Respublikos teritorijos.

3. Prašyti visų pasaulio valstybių — Jungtinių Tautų narių — reikalauti, kad Sovietų Sąjunga besąlygiškai įvykdytų teisėtą Lietuvos Respublikos reikalavimą visiškai išvesti SSRS ginkluotąsias pajėgas iš Lietuvos Respublikos teritorijos.

Lietuvos Respublikos AT pirmininkas **V. Landsbergis**

Lietuvos Respublikos AT taip pat nutarė:

Pavesti Lietuvos Respublikos Vyriausybei kreiptis:

— į Sovietų Sąjungos Vyriausybę dėl SSRS ginkluotųjų pajėgų išvedimo iš Lietuvos Respublikos teritorijos;

— į Jungtinių Amerikos Valstijų, Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės, Prancūzijos Respublikos bei kitų valstybių vyriausybes politinės ir diplomatinės paramos, kad Sovietų Sąjunga neatidėliodama įvykdytų teisėtą Lietuvos Respublikos reikalavimą.

Lietuvos Respublikos AT posėdžio pirmininkas **E. Gentvilas**

PRIPAŽINUSIŲJŲ EILĖS AUGA

Pastarosiomis dienomis pasaulio valstybės pradėjo atkurti diplomatinius santykius su Lietuva. Kaip informavo Lietuvos AT infobiuras, rugpjūčio 25 d. Norvegija pripažino Lietuvos valstybę. Norvegijos užsienio reikalų ministras Torvald Stolberg paprašė Lietuvos atstovą Osle — Leon Bodd — informuoti pirmininką Landsbergį, kad Norvegija dviejų dienų bėgyje norėtų atkurti diplomatinius santykius.

Rugpjūčio 26 d. Islandijos UR ministras Jon Baldvin Hannibalsson pirmasis pasirašė diplomatinių santykių atkūrimo aktą su visų trijų Baltijos šalių užsienio reikalų ministrais Reikjavike.

Dienai prabėgus taip pat ir Danija oficialiai pripažino Lietuvą. Danijos UR ministras Uffe Ellemann-Jensen pranešė, kad rugsėjo 9 d. aplankys Lietuvą ir kitas Baltijos šalis. Danijos ambasadorius Pabaltijui Otto Borch jau akredituotas Rygoje.

Argentinos prezidentas dr. Carlos Saul Menem per šios šalies ambasadorių TSRS Gaston de Prat Gay pranešė, kad rugpjūčio 26 d. 4.00 val Lietuvos laiku Argentina pripažino Lietuvą kaip nepriklausomą valstybę. Vienas kraštas po kito šiomis dienomis siunčia savo pasiuntinius atkurti diplomatinius santykius su Baltijos šalimis. Jų tarpe: Belgija, Graikija, Airija, Liuksemburgas, Olandija, Portugalija, Ispanija, Naujoji Zelandija, Malta, San Marinas, Austrija, Italija, Lenkija, Bulgarija, Kanada, Australija, Didžioji Britanija, Vokietija, Šveicarija, Prancūzija.

Rugpjūčio 29 d. Prancūzijos UR ministras Roland Dumas su Lietuvos UR ministru Algirdu Saudargu AT prezidiumo salėje pasirašė komunikė. Spaudos konferencijoje ministras Dumas patvirtino, kad Prancūzija sugrąžins nuo Antrojo pasaulinio karo išsaugotą Lietuvos auksą, kurio dabartinė vertė yra apie 25 mil. dolerių. Pirmininkas Vytautas Landsbergis per ministrą Dumas įteikė laišką Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui Javier Perez de Cuellar su prašymu Lietuvai pilnateisės narystės šioje tarptautinėje organizacijoje.

Pateikiame ministrų Saudargo ir Dumas pasirašyto komunikė tekstą: „Prancūzijos Respublika ir Lietuvos Respublika nusprendė atkurti diplomatinius santykius ir paskirti ambasadorius. Prancūzijos ambasados atidarymas Vilniuje ir Lietuvos ambasados Paryžiuje įvyks tada, kai bus išspręsti praktiniai dalykai.

Bus sudaryta dvišalė programa skubiai vystyti bendradarbiavimo ryšius tarp dviejų šalių ekonominėje, kultūrinėje, mokslinėje ir administracinėje srityse.

Prancūzija kartu su savo partneriais Europos Bendrijoje padės Lietuvos Respublikai skubiai įeiti į įvairias tarptautines instancijas, konkrečiai į Suvienytų Nacijų organizaciją, ir vystyti glaudžius Bendrijos ir Lietuvos ryšius."

(LIC)

PASAULIS PRIPAŽĮSTA LIETUVOS RESPUBLIKĄ

Iki šiol Lietuvos Respubliką pripažino šios valstybės: Airija, Albanija, Argentina, Armėnija, Australija, Austrija, Belgija, Bulgarija, Chorvatija, Čekoslovakija, Čilė, Danija, Didžioji Britanija, Estija, Graikija, Gruzija, Islandija, Ispanija, Italija, Japonija, Jungtinės Amerikos Valstijos,

(Nukelta į 4 psl.)

LIETUVOJE

Valstybės diena

Šiemet Lietuva pirmą kartą šventė Valstybės dieną, siekdama išsaugoti savo tautą ir savo kultūrą. Liepos 6-oji buvo paskelbta oficialia šventės diena. 1253 m. liepos 6 d. Mindaugas tapo Lietuvos karaliumi, o Lietuva gavo Europos pripažinimą. Tai buvo istorinis tautos kovų už nepriklausomybę laimėjimas, ir nuo tada 738 metus Lietuva gynė savo valstybingumą.

Lietuvos vėliavos įstatymas

„Lietuvos aidas" liepos 6 d. paskelbė „Lietuvos Respublikos įstatymą dėl Lietuvos valstybinės vėliavos".

Įstatymo 1 straipsnis nustato, kad Lietuvos valstybinė vėliava yra tautinė vėliava — audeklas, susidedantis iš trijų horizontalių spalvotų juostų: viršutinės — geltonos, vidurinės — žalios, žemutinės — raudonos. Vėliava turi būti 1 metro pločio ir 2 metrų ilgio. Vėliava gali būti ir kitokių matmenų, tačiau visada vėliavos pločio ir ilgio santykis turi būti tas pats.

Įstatymas nurodo kada ir kur valstybinė vėliava iškeliama (pvz., nuolat ant Gedimino pilies bokšto Vilniuje). Naudoti kitų valstybių vėliavas prie Lietuvos valdžios įstaigų neleidžiama, išskyrus įstatyme nurodytus atvejus.

Nuvertė Leniną

Kilus antrajai Rusijos revoliucijai, rugpjūčio 23 dieną Vilniuje buvo nuverstas V. Lenino paminklas Lukiškių aikštėje. Rugpjūčio 22 d. Lietuvos parlamentas nutarė uždrausti Lenino įkurtos komunistų partijos veiklą Lietuvos teritorijoje. Partijos turtas konfiskuojamas.

Paminklas Ramybės parke

1941-ųjų metų sukilimo aukų laidojimo dieną Ramybės parke Kaune buvo pašventintas „Kryžius-medis", paminklas žuvusiems per 1941 m. birželio mėnesio sukilimą. Paminklui lėšas paaukojo jo sumanytojas Australijos lietuvis Viktoras Šliteris. Jo mintis įkūnijo skulptorius Robertas Antinis bei architektas Eugenijus Miliūnas.

Mirė dail. V. Mackevičius

Liepos 3 d. Vilniuje, eidamas 81-uosius metus, mirė žymus tapytojas, buvęs Vilniaus dailės instituto rektorius, prof. Vytautas Mackevičius. Gimęs 1911 m. sausio 14 d. Šiauliuose, V. Mackevičius 1928 m. baigė Šiaulių mokytojų seminariją ir 1935 m. — Kauno meno mokyklą. 1938-39 metais jis mokėsi Paryžiaus dailės akademijoje. Po karo dėstė Vilniaus dailės institute, o 1953-74 metais buvo to instituto rektoriumi. Be daugelio žinomų paveikslų V. Mackevičius 1936 metais Karo muziejui nutapė kompoziciją „Klaipėdos sukilėliai".

Ieško lietuvių

Į Barnaulą ir Bijską išvyko bendrijos „Lituanica" ekspedicinė grupė ieškoti ten gyvenančių lietuvių, ištremtų Stalino laikais, ar jų vaikų bei vaikaičių. Tarp kitų ekspedicijoje dalyvauja Vokietijos LB pirmininkas A. Lipšys, stalinizmo nusikaltimų tyrimo centro darbuotojas V. Striolia. Grupės vadovas A. Antanaitis.

TAUTOS ŠVENTĖ

Vytautas Didysis, atsipalaidavęs nuo lenkiškos Karūnos užmačių, 1430 m. per šv. Mergelės Marijos gimimą rugsėjo 8 d. nutarė vainikuotis Lietuvos karaliumi. Deja, dėl pasienyje lenkų įvykdyto smurto Vytautas nesulaukė imperatoriaus Zigmanto Liuksemburgiečio siųsto vainiko.

1930 m. suėjo 500 metų nuo Vytauto Didžiojo mirties. Ta proga rugsėjo 8 d. buvo paskelbta antrąja valstybine — Tautos šventė. Tuo norėta sustiprinti lietuvių tautinę savimonę, priminti didingą Lietuvos didžiosios kunigaikštystės praeitį, jos karinius ir politinius laimėjimus. O juk jų viršūnėje visuomet buvo Vytautas Didysis.

Didžiuoju Vytautą pirmasis pavadino mūsų dainius Maironis, nes jo valdymo laikotarpiu valstybė buvo labiausiai sustiprėjusi, išsilaisvinusi nuo lenkiškų pretenzijų dominavo Rytuose.

„Vytauto darbai sulaukė didesnio dėmesio už kitų XIV — XV a. DLK dar ir dėl to, kad didelis daugumas jo politinių laimėjimų ir įvykdytų žygių net po penkių amžių labiausia sutapo su atgimusios lietuvių tautos uždaviniais ir reikalavimais. Jis galutinai Lietuvos naudai pašalino kryžiuočių ordino pavojų, jis nustatė pastovias Lietuvos vakarines sienas iki mūsų dienų. Vytautas Didysis taip pat iškovojo Lietuvai savarankiškumą, žymiai atitaisydamas jos nenaudai anksčiau surašytas sutartis" (LE, 26 t., 91 psl.).

Apie Vytautą daug rašė kryžiuočių, rusų, lenkų kronistai, naujųjų laikų studijose Vytautui taip pat skiriamas didelis dėmesys. Prof. dr. Manfred Hellmann rašo: „be jokių abejonių, Vytautas yra žymiausias gediminaičių giminės asmuo" (Grundzuege der Geschichte Litauens, Darmstad, 1966, 195 psl.). Negalima nepaminėti dr. Juozo Končiaus studijos „Vytautas the Great Grand Duke of Lithuania", dr. G. Jurgėlos išeivijoje (jau ir Lietuvoje) išleistos dr. A. Šapokos „Lietuvos istorijos". Dr. A. Šapoka rašo: „Vytauto išorinė išvaizda yra žinoma: jis buvo nedidelio ūgio, smulkių veido bruožų, judrus, temperamentingas ir labai greitas savo veiksmuose. Buvo santūrus valgyme, vyno ir kitų svaigiųjų gėrimų visai nevartojo. Be lietuvių kalbos dar mokėjo vokiškai, lotyniškai, rusiškai ir suprato totoriškai. Mokėjo jis ir rašyti, bet jo rašto nėra likę nė žodžio, nes visi laiškai anais laikais buvo rašomi sekretorių.

Kaip valstybės vyras, jis yra pats žymusis iš visų Lietuvos valdovų; tik jis vienas tėra vadinamas Didžiuoju. Jo nuopelnai valstybei yra nepaprastai dideli, ir vėlesnieji didieji Lietuvos kunigaikščiai visais atžvilgiais jį laikė sau pavyzdžiu. Labai sunkiomis sąlygomis jis paėmė valdžią. Per Jogailą Lietuva buvo surišta su Lenkija; lenkai, suvaržę savo karalių namie, troško įsigalėti Lietuvoje. Tačiau Vytautas, paėmęs Lietuvą valdyti kaip Jogailos vietininkas, labai greitai pasidarė tikruoju Lietuvos valdovu ir net įgijo Lenkuose įtakos; vieno ginčo su ordinu metu lenkų ponai Jogailai su Vytautu pasakė: „Jūs abudu esate mūsų valdovai, ir kaip Jūs nuspręsite, taip ir teesie". (Dr. A. Šapoka, Lietuvos istorija, Patria, Fellbach, 1950, 148 psl.)

Naujausioje savo veikalo „Historia Litwy" (Lietuvos istorija) laidoje lenkų istorikas Jerzy Ochmanski rašo: „1426 m. Vytautas išsiruošė žygiui į Pskovą, gaudamas išpirkimą („okup"). Kitais metais jis vėl atliko triumfalinį žygį rytinėse žemėse. Jį sutikdavo kunigaikščiai („i bili czolem" — ir mušė kakta, t.y. žemai lenkėsi), aukodami brangias dovanas. Vytautas buvo laikomas didžiausiu Rytų Europos valdovu. 1428 m. Naugarde jis gavo 11 tūkstančių rublių išpirką.

Lenkų kronistas ir istorikas J. Dlugoš taip rašo apie Vytautą: „mūsų šimtmetyje (XV a. — K.B.) žmonių tarpe vyrauja nuomonė, kad su Vytautu joks kitas tuometinis kunigaikštis negalėjo susilyginti išmintingumu, rūpestingumu atliekant įvairius reikalus. Iš tiesų, Lietuvos didybė ir galybė atėjo su juo ir jo mirtimi baigėsi". (Historia Litwy, 1990, 83-84 psl.)

Minint Lietuvos kunigaikščio 500 metų mirtį ir prisimenant didingą Vytauto ir mūsų tėvynės praeitį, 1930-ieji buvo paskelbti Vytauto Didžiojo metais, jo garbei statomi paminklai, mokslo įstaigoms suteikiamas jo vardas. Rugsėjo 8-ą, Tautos šventės dieną, buvo rengiami kariniai paradai, prie Vytauto paminklų ruošiamos iškilmingos visuomenės sueigos — patriotiškos demonstracijos. Nuo savo laisvų brolių neatsiliko ir pavergto Vilniaus krašto lietuviai. Tiesa, lenkų vyriausybė neleido Vytauto garbei statyti paminklų, bet lietuviškuose kaimuose ir miesteliuose išaugo gražūs lietuviški kryžiai. Juos, deja, nupjaudavo lenkų policija bei „nežinomi asmenys", bet kryžiai ir vėl buvo atstatomi.

Pagarba Vytautui ir mūsų didingai valstybei šiandieną vėl sugrįžta.

Kazys Baronas

PARODA FLORENCIJOJE

Rugsėjo mėnesio pradžioje Florencijoje bus atidaryta bene pirmoji Vakaruose baltų tautų senosios civilizacijos ir kultūros plataus masto paroda. Ją rengia Varšuvos valstybinis muziejus, Baltstogės vaivadijos muziejus drauge su Florencijos parodų centru. Paroda vyks garsiuosiuose Florencijos Sinjorijos rūmuose — Palazzo Vecchio — nuo rugsėjo 6 d. iki lapkričio 17 d. Kaip rašo italų spauda, ši didelė paroda suteiks galimybę Italijos ir kitų kraštų tyrinėtojams, o taipogi plačiajai visuomenei, arčiau susipažinti su Baltijos jūros pakrantėje įsikūrusių vadinamų baltų tautų civilizacijos ir kultūros turtais nuo geležies amžiaus pradžios V a. prieš Kristaus gimimą iki keturioliktojo mūsų eros šimtmečio. Belieka apgailestauti, kad, pagal spaudos pranešimus, parodoje nedalyvauja Lietuvos muziejai, kuriuose yra sukaupta labai daug vertingos ir retos medžiagos apie baltų priešistorijos ir vėlesnių laikų civilizaciją bei kultūrą. Spauda atkreipia dėmesį, kad senovės baltų kultūros paroda Florencijoje idealiai siejasi su Venecijoje dabar vykstančia keltų civilizacijos bei kultūros paroda.

VAT. R.

HUMANITARINĖ PAGALBA

Rugpjūčio 29 d. AmeriCares šalpos organizacijos pasamdytas Boeing 707 kargo lėktuvas nusileido Vilniaus aerouoste su 1400000 JAV dol. vertės vaistų, maisto ir medicininių įrengimų kroviniu.

Šią masinę siuntą palydėjo grupė daktarų, vadovaujamų Lietuvių katalikų religinės šalpos medicininės pagalbos komiteto narės dr. Daivos Bajorūnaitės. Lėktuvu kartu su rinktiniu AmeriCares personalu taip pat keliavo grupė Amerikos spaudos ir televizijos atstovų, kurie prieš kelionę konsultavosi su Lietuvių informacijos centru.

Tai antroji AmeriCares siunta Lietuvai lėktuvu. Pirmoji atkeliavo š.m. vasario 17 d., kai pirmas amerikiečių lėktuvas nusileido Vilniaus aerouoste. Šioje antroje siuntoje iš viso yra 84 000 svarų medicininės pagalbos. Pranešdamas apie siuntą AmeriCares steigėjas ir Tarybos pirmininkas Robert C. Macauley pareiškė: „Akivaizdu, kad vaistų ir farmakologinių reikmenų trūkumas Lietuvos ligoninėse, klinikose ir našlaičių prieglaudose yra labai didelis. Todėl AmeriCares nusprendė suteikti tolimesnę pagalbą Pabaltijo žmonėms. Mes taip pat labai pritariame laisvės ir demokratijos siekiams. Mes matome, kad ši siunta akivaizdžiai išreiškia mūsų stiprų įsitikinimą šiais principais." AmeriCares vaistai bus pristatomi Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai tolimesniam skirstymui.

Tarpininkaujant LKR Šalpai, AmeriCares taip pat susilaukė paramos ir paskatos laiško iš pirmininko V. Landsbergio, kuris rašė: „Visų lietuvių vardu aš nuoširdžiai dėkoju Jums, kad Jūs vykdote šį drąsų žygį padėti mūsų žmonėms. Aš visiškai suprantu ir įvertinu tai, kad Jūsų sprendimas padėti Lietuvai buvo padarytas kaip privataus Amerikos piliečio ir neturėjo jokio Amerikos valdžios patvirtinimo."

Tą pačią dieną, kai AmeriCares lėktuvas leidosi Vilniuje, iš Detroito pajudėjo World Medical Relief 40 pėdų konteineris su 2250000 JAV dol. vertės vaistų ir medicininės aparatūros Lietuvai. Konteinerį suorganizavo Lietuvos Vyčių komitetas „Pagalba Lietuvai", kuriam vadovauja Robertas Borisas.

Liepos ir rugpjūčio mėnesiais Kauno „Caritą" pasiekė net trys Lietuvių katalikų religinės šalpos medicininiai konteineriai, kurių vertė buvo 1481000 JAV dol. Pirmojo konteinerio transporto išlaidas finansavo New Hampshire valstijos lietuviai. Antrojo transportą apmokėjo p. Pranas Mickūnas iš Upland, Kalifornija, kuris nurodė, kad tinkami medikamentai iš šio konteinerio būtų paskirti Šiaulių vaikams invalidams per „Caritas". Trečiojo išlaidas apmokėjo LKR Šalpa. Didžiausią dalį vaistų ir įrengimų ligoninėms aukojo Catholic Medical Mission Board, Amsterdam Memorial Hospital ir Lutheran Medical Center.

Šiomis dienomis iš Rotterdamo pajudės ir Amerikos valdžios finansuojamas konteineris, kurio siuntimą LKR Šalpa koordinavo su Project Hope. Šį 1488000 JAV dol. vertės konteinerį, kurio didžiausią dalį sudaro antibiotikai, iš Niujorko liepos 24 d. išlydėjo Lietuvos ministro pirmininko pavaduotojas Zigmas Vaišvila. *(LIC)*

LIETUVA YRA NEDALOMA

DBLS-gos Suvažiavimui pageidaujant, Tautos Šventės proga spausdiname Lietuvos valstybės sienų žemėlapį.

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

TAI BENT ĮSTATYMAS!

(Lietuvos žmonės jį vadina svetimo turto pasisavinimo įstatymu)

Prieš kelias dienas gavau ištrauką iš „Lietuvos aide" š.m. liepos 18 d. paskelbto naujo įstatymo dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamą turtą. To įstatymo 2 str. sakoma, kad nuosavybės teisė į išlikusį nekilnojamą turtą atstatoma buvusiam savininkui, jeigu jis pagal Lietuvos Respublikos įstatymus yra Lietuvos pilietis ir turi pilietybę patvirtinantį dokumentą. Bet tas pilietis turėtų teisę į savo žemę tik tada, jei sugrįžtų į kaimą ir pats ją dirbtų.

Įsivaizduokime dabar tą buvusį žemės savininką — po 50 metų sugrįžusį iš Sibiro, suluošintą, suvargusį. Atvykęs į savo buvusio ūkio vietą jis nebegali jos atpažinti! Nėra ne tik trobesių, bet ir jokio krūmelio ar medelio. Gi išvežant į Sibirą, jis paliko ir žemę, ir namus, ir ūkio inventorių, ir gyvulius, ir sodą, ir lauke bręstančius javus. Nuo ko gi jis pradėtų tą ūkininkavimą?! Jo žemė, be abejo, būtų atimta.

Tas pats atsakymas ir mums, kurie nuo Sibiro trėmimų bei mirties pabėgome ir turėjome palikti savo namus, savo ūkius, savo darbu bei pastangomis sukurtas gėrybes ir išėjome su ryšuliu rankoje.

O kas pagal naująjį istatymą reiškia pretenzijas į nekilnojamąjį turtą ir skelbiasi turį teisę jį gauti? Be abejonės, jų tarpe bus ir stribai, ir kompartijos vadovai, ir tie, kurie su sąrašu rankoje sėdėjo išvežamųjų į Sibirą sunkvežimyje bei nurodinėjo jų adresus. Na, žinoma, ir okupantai iš visų Rusijos kampų. Dabar jie visi laikomi Lietuvos piliečiais ir turi teisę į įstatyme numatytą nekilnojamą turtą, paliktą nelaimingų komunizmo aukų. O juk komunistai ištrėmė ir išžudė Lietuvos žmones, pasigrobė jų turtą ir lėbavo, naudodamiesi dar ir specialiomis privilegijomis!

Liūdna ir skaudu, kad po tiek daug ir tokių didelių aukų, sudėtų ant tėvynės laisvės aukuro, tokie dalykai vyksta mūsų šalyje.

Tas — svetimo turto pasisavinimo — įstatymas, kaip jį Lietuvos žmonės vadina, yra ne kas kita, o nusikalstamas aktas, ir ateities vyriausybėms turi būti pirmoji užduotis skubiai jį panaikinti.

K. Vilkonis

„LIETUVOS VAIKŲ VILTIS"

1991 m. sausio 9 d. JAV LB socialinių reikalų taryba Čikagoje įsteigė „Lietuvos vaikų vilties" komitetą. Jo tikslai yra:

1. Padėti Lietuvoje gyvenantiems invalidams vaikams atvažiuoti į JAV ir pasinaudoti Shriners ligoninėse veltui teikiama medicinine (ortopedine, nudegimo, neurologine) pagalba.

2. Koordinuoti visą informaciją ir skirstyti atvykusius gydytis vaikus į dvi grupes: a) be giminių JAV ir b) turinčius gimines JAV, kurie padengs visas kelionės ir pragyvenimo išlaidas.

3. Sudaryti įvairius pagalbinius komitetus: a) lėšų telkimo — vaiko ir vieno jo artimo atvežimui (Shriners vienų vaikų nepriima); b) pragyvenimo — prieš ligoninę, kurioje išbūna iki 3 savaičių, ir po jos, terapijos metu; c) vertėjų — reikia turėti grupę žmonių, kurie vertėjautų viso gydymo metu; d) kontaktų — su Lietuvos labdaros ir sveikatos institucijomis bei su diagnozę nustatančiais gydytojais.

Dr. Algimantas Alfonsas Vingras, Vilniaus universiteto bendrosios praktikos gydytojo centro docentas, yra „Lietuvos vaikų vilties" komiteto įgaliotas atrankos komiteto pirmininkas Vilniuje. Dr. Viktoras Kriaučiūnas, gydytojas ortopedas ir Kauno „Raudonojo kryžiaus" ligoninės skyriaus vedėjas, yra „LVV" komiteto įgaliotas atrankos komiteto pirmininkas Kaune.

JAV veikia Shriners organizacija, kuri turi 22 ligonines. Jose yra nemokamai gydomi vaikai iš viso pasaulio nuo kūdikio iki 18 metų amžiaus, kurių diagnozė atitinka Shriners ligoninių reikalavimus ir kurie turi: scoliosis — stuburo iškrypimus, osteogenesis imperfecta — trapių kaulų ligą, ortopedines problemas, nenormalų rankų ir kojų augimą bei nugaros problemas, klubų išsivystymo ligą ar išnirimą, rachitą — kojų iškrypimą, odos ir nudegimo problemas.

Tikimasi, kad ši programa ateityje bus išplėsta visoje Amerikoje, kur yra Shriners ligoninės ir JAV LB socialiniai skyriai, kad visur ir visada „Lietuvos vaikų vilties" komitetas galėtų padėti visiems sunkiai sergantiems Lietuvos vaikams.

Dėl platesnės informacijos prašome kreiptis: Teresė Drūtytė-Šoliūnienė, „Lietuvos vaikų viltis", 2711 West 71st Street, Chicago, Illinois 60629, USA.

ŽMONĖS IR ĮVYKIAI

Rugsėjo 22 d. prie Jaltos susitarimo aukų paminklo Londone susirinko pabaltiečiai paminėti 52-jų metų Molotovo-Ribbentropo sutarties sukaktį.

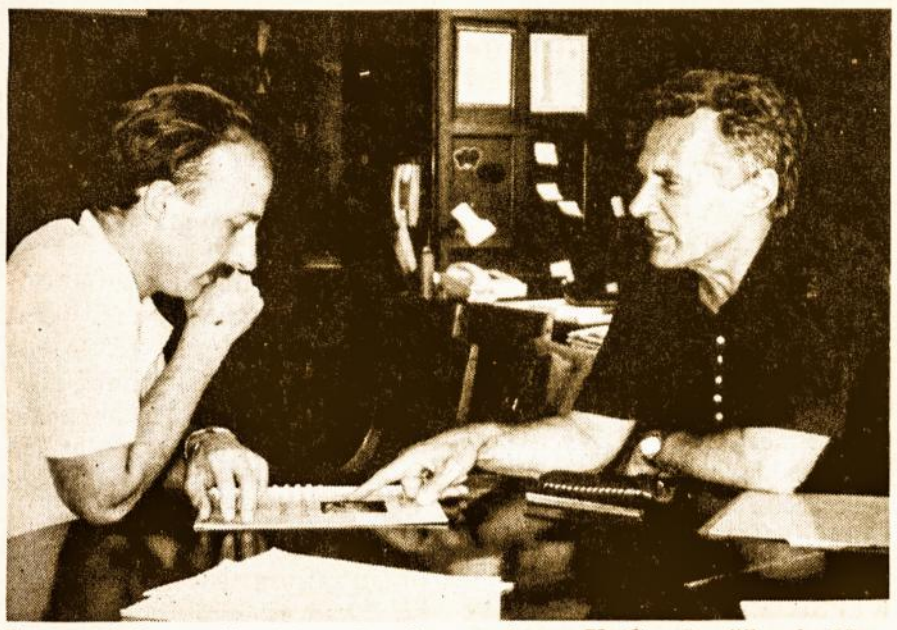

Lietuvos informacijos biuro Londone vadovas K. Stankevičius ir filmų aktorius J. Mikelaitis (George Mikell) svarsto dokumentinio filmo „Geležinis vilkas" filmavimą Lietuvoje.

British-Lithuanian Relief Fund for Children in Lithuania (Vaikų fondo) atstovės F. Senkuvienė ir H. Piščikienė su vaikučiais Lietuvoje. (Žiūrėk aprašymą šalia)

Ne tik pamatyti Anglijos miestus, bet ir jos miškus iš Šiaulių buvo atvykę „Alko" orientavimosi sporto klubo nariai E. Liekmanis, K. Peleckis ir Veršinskų šeima. Yorkshire, kur vyko „Baltosios rožės" varžybos, lietuvius mielai priėmė Dervent Valley Orientiering Clubs.

Judy ir Steve Buckley, Helen Fynleyson, Kristin ir Paul Wright šeimose praleidę savaitę ir susipažinę su puikiomis senosios Anglijos vietovėmis, Londone buvome svetingai sutikti ponų Bernardinos ir Juozo Levinskų. Kelionė po Angliją buvo puiki, Tomas Veršinskas iš varžybų parsivežė ir nugalėtojo prizą.

Kitąmet anglų orientacininkai apsilankys Lietuvoje.

Nuotraukos: *ELR*

Įspūdžiai iš vaikų namų ir ligoninių

Kaip British-Lithuanian Relief Fund for Children in Lithuania atstovės savo apsilankymo Lietuvoje dalį panaudojome susipažinimui su našlaičių namais ir vaikų ligoninėmis.

Pirmojo susitikimo metu intensyvios terapijos gydytojai mums aprodė Respublikinę vaikų klinikinę ligoninę. Su skyriaus vedėju dr. Arūnu Liubšiu ir kitais daktarais buvo kalbėta apie paramą, kuria jie yra labai patenkinti. Geriausia, kai siunčiami labiausiai reikalingi vaistai, todėl džiugu, kad iš mūsų jie gauna tuos, kurių paprašo. Ligoninė jau turi vandens distiliacijos sistemą, bet jos dar negalima visiškai panaudoti, nes trūksta pagalbinių dalių iš „Fresenius" firmos Vokietijoje. Jiems taip pat reikalingi įvairūs įtaisai, kuriuos galima gauti Anglijoje, Vokietijoje arba Švedijoje.

Lydimos dr. Lino Solomino ir p. Solominienės aplankėme Vilniaus vaikų namus, kuriems vadovauja Danutė Putrimienė. Jos nesant mus pasitiko jos pavaduotoja ir aprodė vaikų namus, kurie atrodė gerai prižiūrėti, nes vaikai buvo patenkinti globa. Vaikų namų personalas pasiryžęs atlikti savo pareigą. Pašnekesyje su vadovybe išaiškėjo, kad labiausiai trūksta batų ir vitaminų. Atsisveikindamos palikome atvežtus rūbus ir įvairius žaislus, be to koncentruotus vaisių gėrimus su vitaminais. Mums paaiškino, kad vaikai šiuose namuose būna tik iki 9 metų, o vėliau perkeliami į internatus, apie kuriuos gerų atsiliepimų negirdėjome.

Labai norėjome aplankyti „Viltį" — Lietuvos šeimų, auginančių psichiškai nesveikus vaikus, bendriją, — kuriai vadovauja dr. Dainius Puras, bet kadangi jis buvo išvykęs iš Vilniaus, to padaryti taip ir nepavyko.

Marius Vienožinskis mus nuvedė į vaikų ausų, akių, gerklės ligoninę. Buvome labai mielai sutiktos. Ligoninės vadovybė turėjo daug pageidavimų, kurių mūsų fondas nepajėgtų išpildyti, bet prižadėjome atsiųsti nors vienkartinių švirkštų ir operacinių pirštinių.

Jonavos ligoninės vaikų skyriuje mus su rožėmis pasitiko vyr. gydytojas dr. B. Žiemelis. Jie kaip tik buvo gavę mūsų vaistų siuntinį, kurio dar nebuvo spėję atidaryti. Vėliau dar vienas gydytojas ir dvi gailestingos seselės aprodė vaikų skyrių. Vadovybė išreiškė didelę padėką, kad Jonava neužmirštama ir gauna reikalingus vaistus.

Vėliau lankėmės pas Jonavos šv. Jokūbo parapijos kleboną prel. Vincą Pranskietį. Pokalbyje prelatas ir jo sesuo labai domėjosi mūsų Vaikų fondu ir papasakojo, kad Jonavoje veikia „Carito" skyrius, kuris padeda nepasiturinčioms ir didelėms šeimoms. Vėliau atėjo ir „Carito" pirmininkė A. Pumputienė — pasišventusi ir sunkiai dirbanti moteris. Ji sakė, kad visa užsienio pagalba eina į Vilnių ir Kauną, o Jonavos „Caritas" beveik nieko negauna. P. Pumputienės kvietimu apsilankėme keliose vargingose Jonavos apylinkių šeimose. Jas apdovanojome likusiais vaikiškais rūbais ir batais.

Visi žmonės, sutikti ligoninėse, vaikų namuose, mus priėmė labai šiltai ir nuoširdžiai dėkojo D. Britanijos lietuviams ir anglams fondo rėmėjams. Savo viešnagės metu įsitikinome, kad Lietuvos vaikams reikalingi ne vien vaistai ir medicininė aparatūra, bet ir rūbai, o ypatingai batai. Grįžusi į Angliją, fondo sekretorė parašė laišką British Shoe Corporation, paaiškindama padėtį Lietuvoje, ir susilaukė pažado, kad 200 porų vaikiškų batų bus pasiųsta į Lietuvą.

Pamačius vargstančių vaikučių padėtį Lietuvoje, dar labiau norisi jiems padėti, todėl širdingai prašome visus ir toliau šelpti fondą.

H. Piščikienė ir
F. Senkuvienė

PADĖKOS

Vilniaus universitetinės vaikų ligoninės intensyvios terapijos skyriaus darbuotojai dėkoja Anglijos-Lietuvos pagalbos fondui už nupirktus vaistus, kurie yra būtini sunkiai sergančių vaikų gydymui. Tikimės, kad abipusis bendradarbiavimas nenutrūks, o atvirkščiai — tik plėtosis. Mūsų didžiausia padėka — sveiki Lietuvos vaikai!

Intensyvios terapijos skyriaus vedėjas **dr. V Karmavas**
ir gydytojas **L Solominas**

Su nuoširdžiausiais padėkos žodžiais pranešame p. Hildai Piščikienei, kad Jūsų siuntinys (2 dėžės) su deklaracijoje išvardintais daiktais gautas ir perduotas vaikų ligų skyriui.

Dėkoju komiteto nariams ir visiems prisidėjusiems prie šios kilnios akcijos.

Su pagarba,

B. Žemelis
Jonavos rajono centrinės ligoninės vyr. gydytojas

Nuoširdžiai dėkojame D. Britanijos-Lietuvos pagalbos fondui „Lietuvos vaikams" prie Švento Kazimiero bažnyčios ir jo atstovėms gerb. Hildai Piščikienei ir gerb. Frances Senkuvienei už dovanas mūsų vaikučiams ir apsilankymą pas mus.

Mūsų vaikų namuose yra 53 vaikučiai nuo 3 iki 8 metų. Dėl labdaros ir Lietuvos vyriausybės rūpesčiu šiuo metu jie turi neblogas sąlygas, tik mažai, ypač žiemos metu, gauna vitaminų, o labiausiai trūksta batelių.

Vaikų namų ir N.I. direktoriaus pavaduotoja **I. Migauskienė**

REMKIME —

PAGALBOS LIETUVAI FONDĄ!

Aid Lithuania Fund (ALF)

PAGALBA LIETUVAI

Didžiojoje Britanijoje veikia Lietuvos raudonojo kryžiaus atstovybė, besivadinanti Lietuvos pagalbos fondu. Su jos iždininku Baliu Butrimu kalbasi „EL" korespondentas Laimas Fergizas:

— Prašau papasakoti, kaip įsikūrė Jūsų vadovaujama atstovybė.

— Tai įvyko prieš penkerius metus. Atvykęs į Londoną Lietuvos raudonojo kryžiaus administratorius A. Černiauskas pasiūlė prie Didžiosios Britanijos lietuvių sąjungos įsteigti Raudonojo kryžiaus padalinį, kurio tikslas būtų kaupti lėšas labdarai Lietuvoje. Šiai veiklai buvo sudaryta penkių žmonių atstovybė. Mes esame pavaldūs Lietuvos raudonajam kryžiui, savo darbą deriname su jo pirmininku daktaru Juozu Šapoka. Viskas ėjosi gerai, tačiau apie mūsų iniciatyvą sužinojęs Didžiosios Britanijos raudonasis kryžius užprotestavo, motyvuodamas, kad vienoje šalyje gali veikti tik viena Raudonojo kryžiaus organizacija. Norėdami teisiškai apsidrausti, pakeitėme iškabą — pasivadinome Lietuvos pagalbos fondu (Lithuanian Relief Fund).

— Ką veikia Jūsų organizacija, kokie jos tikslai ir darbo principai?

— Kaip žinia, Lietuvos raudonasis kryžius disponuoja beverčiais tarybiniais rubliais, už kuriuos mažai ką nusipirksi. Dabar Lietuvoje trūksta importinės medicininės aparatūros, vaistų, reikia apmokėti už kai kurių ligonių gydymą užsienyje. Tad mūsų padalinio tikslas — surinkti kuo daugiau lėšų. Savo veiklą reklamuojame spaudoje, rengiame aukojimo akcijas, išeiname su dėžutėmis į gatves. Man asmeniškai kartais per dieną aludėje pasiseka surinkti net iki 100 svarų. Taip per ketverius metus sukaupėme 11 tūkstančių svarų.

— Kaip ir kam panaudojate tuos pinigus?

— Žmonės, kuriems reikia pagalbos, kreipiasi į daktarą Juozą Šapoką Lietuvoje, kuris su kolegomis sprendžia, kaip padėti. Pirmininko įgalioti mes perkame reikalingus daiktus ir siunčiame į Lietuvą. Neseniai Šveicarijoje (nes ten pigiausia) nupirkome kraujo ląstelių skirstymo centrifugą už 5 tūkstančius svarų. Tai puiki dovana visai Lietuvai, ja galės pasinaudoti daugelis gydymo įstaigų. Dalį pinigų išleidome vaistams, kitiems dalykams. Šiuo metu sąskaitoje yra apie 5 000 svarų. Kartais žmonėms suteikiame moralinę pagalbą, grąžiname pasitikėjimą Lietuvos gydytojais: į mus kreipiasi žmonės iš Lietuvos, prašydami pagydyti Anglijoje. Mes, pasikonsultavę su britų specialistais, sužinome, kad Lietuvoje ir Anglijoje gydoma tais pačiais metodais, todėl nėra reikalo čia važiuoti, nes gydymas iš tikrųjų labai brangus. Pavyzdžiui, leukomijos operacija kainuoja 25-30 tūkst. svarų. Esu gavęs padėkos laiškų už tokią psichologinę pagalbą.

— Rugpjūčio vidury ketinate vykti į Lietuvą. Ką žadate ten daryti?

— Vykstu daktaro J. Šapokos kvietimu. Tarsimės dėl tolimesnės mūsų veiklos, stengsimės ją tobulinti. Norime organizuoti naują pajamų šaltinį: už tam tikrą mokestį padėti užsieniečiams biznio reikalais atvykti į Lietuvą, joje apsistoti ir t.t. Dabar daugelis naudojasi „Inturisto" paslaugomis, kurios yra labai brangios. Be to, pelno dalis atskaičiuojama Maskvai. Raudonasis kryžius sudarytų sutartis su viešbučiais, kuriems mokėtų rubliais, o svečiai atsilygintų tvirta valiuta. Labai svarbu šią galimybę išnaudoti.

— Sėkmės kelionėje!

Europos LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN — Lithuanian Weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT, England.

Tel.: 071-727 2470 Fax: 071-221 6164

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė Londone.

Prenumeratos kaina metams: Didžiojoje Britanijoje — 20 svarų; Vokietijoje — 77 DM. Visur kitur — 25 sv. (oro paštu).

Vienoje skilty įdėto skelbimo kaina 10 sv. už 25 mm. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštyje kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ir leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

PALIKIMAI TAUTOS FONDUI

Testamentų vykdytojas p. Z. Juras Tautos fondui atsiuntė neseniai mirusių tautiečių, gyvenusių D. Britanijoje, palikimus:

a.a. G. Gudaičio — 200.00 sv.,
a.a. A. Širvaičio — 100.00 sv.

TFA D. Britanijoje nuoširdžiai dėkoja.

BRITANIJOS LIETUVIŲ SĄSKRYDIS

Tradicinis Tautos Šventės minėjimas ir lietuvių Sąskrydis šiais metais įvyks Bradforde rugsėjo 7 d. 18.00 val. Latvių klubo salėje, 5 Clifton Villas, Manningham Lane, Bradford 8.

Programoje DBLS „Gimtinės" ansamblio, Gloucesterio tautinių šokių grupės, A. Sadulos muzika ir bendri šokiai.

Pagrindinį žodį tars Lietuvos informacijos biuro Londone vedėjas Kęstutis Stankevičius.

Sąskrydį ruošia DBLS kultūrinio darbo komisija, Bradfordo skyrius ir klubas „Vytis".

Kviečiame visus jau dabar ruoštis šiam dideliam renginiui ir jame dalyvauti.

KELIONĖ Į LIETUVĄ

Ruošiamasi važiuoti į Lietuvą ir ten praleisti šv. Kalėdas ir Naujuosius Metus. Prašau tų, kurie norėtų važiuoti, man apie tai skubiai parašyti. Žinant važiuojančiųjų skaičių galima gauti nuolaidą. Kelionės kainą ir datą visiems pranešiu.

Taip pat prašau, kad man parašytų norintys kitais metais važiuoti į Lietuvą ir nurodytų kada ir kuriam laikui pageidautų važiuoti. Prašau rašyti: Petras V. Bulaitis, 40 Connaught Ave., North Chingford, London E4 7AA. Tel.: 081 529 1393.

TAUTOS ŠVENTĖ

Visus kviečiame gausiai dalyvauti pamaldose Lietuvių bažnyčioje Londone rugsėjo 8 d. 11.00 val. mūsų garbingai Tautos šventei paminėti ir padėkoti Dievui už Lietuvos laisvę.

Visi Londono apylinkių lietuviai ir svečiai iš Lietuvos kviečiami skaitlingai dalyvauti. Bendrai padėkosime Aukščiausiajam už tautiečiams suteiktą palaimą.

PAMALDOS

Eccles — rugsėjo 8 d., 12.15 val.

Nottinghame — rugsėjo 8 d., Marijos ir Tautos šventėj už Lietuvą, 11.15 val., Židinyje.

Nottinghame — rugsėjo 15 d., 11.15 val., Židinyje.

Derbyje — rugsėjo 15 d., 14 val., Bridge Gate.

MANCHESTERYJE

LANKĖSI RADIJO IR TELEVIZIJOS DARBUOTOJAI

Rugpjūčio 19 d. į MLS klubą atvyko BBC radijo ir BBC televizijos darbuotojai, kurie norėjo sužinoti mūsų nuomones apie M. Gorbačiovo nuvertimą ir pasikeitusią politinę padėtį Sovietų Sąjungoje ir Lietuvoje. Apie savo norą pasikalbėti jie buvo pranešę iš anksto.

Atsakinėdamas į radijo korespondento Allan Urry pateiktus klausimus kalbėjo klubo vicepirmininkas Henrikas Vaineikis. Jis taip pat atsakė ir į TV korespondento klausimus. Buvo nufilmuotas klubo baras ir lietuviški simboliai bei klubo lankytojai. Su jais pasikalbėjo klubo pirmininkas Ark. Podvoiskis ir kiti. Svečiai domėjosi Lietuvoje vykstančiu gyvenimu, jos istorija bei lietuvių bendruomene Mančesteryje. Filmavimo ištraukos buvo parodytos vakare per BBC 1 TV kanalą, o pasikalbėjimus perdavė BBC radijas. Kita medžiaga liko archyvui. TV ir radijo darbuotojai tuo pačiu tikslu lankėsi pas ukrainiečius, latvius ir estus.

RAMOVĖNŲ BALIUS

Rugpjūčio 24 d. LKVS „Ramovės" Mančesterio skyrius surengė MLS klube šaunų ramovėnų balių-pobūvį. Jį atidarant įžanginį žodį tarė ramovėnų pirm. K. Murauskas, vaišių palaiminimo maldą sukalbėjo A. Podvoiskis. Besivaišinant buvo pakeltas tostas ir už laisvą Lietuvą. Vaišių metu žodį tarė ir ramovėnams sėkmės veikloje palinkėjo klubo pirm. A. Podvoiskis, ramovėnų sekret. H. Vaineikis ir kan. V. Kamaitis. Šeimininkėmis buvo B. Kupstienė ir E. Stanionienė. Pobūvis užsitęsė iki vėlaus laiko ir praėjo pakilioje nuotaikoje. Visi džiaugėsi Lietuvos atgauta laisve.

A. Podvoiskis

SUKURTA VERSLINĖ BENDROVĖ

Aras Gasiūnas, pakviestas Kauno verslininkų, lankėsi Lietuvoje ir susitarė steigti verslinę įmonę, kuri D. Britanijoje platins Lietuvoje pagamintus gaminius. Tokią verslinę bendrovę jis įregistravo „Aras Limited" vardu Mančesteryje.

Taip pat Aras Gasiūnas nutarė sudaryti reguliaraus transporto tinklą tarp Lietuvos ir D. Britanijos. „Be reguliaraus, patikimo ir ekonomiškai prieinamo transporto tarp prekiaujančių kraštų, — sako Aras Gasiūnas, — prekyba vyks nesklandžiai".

„Aras Limited" pirmo transporto iš Vilniaus laukia kitą savaitę. Į Mančesterį iš Lietuvos autosunkvežimiu vežamos tekstilės prekės. Čia jos bus iškrautos. Kad sunkvežimis negrįžtų į Vilnių tuščiomis, kreipiamės į verslininkus D. Britanijoje ir pavienius asmenis, norinčius pasinaudoti šia proga ir pigiai bei greitai persiųsti prekes į Lietuvą, rašyti: „Aras Limited", 3 St. Austell Road, Manchester, M16 SWQ. Tel.: 061-861 8218.

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMAS

Dėl Lietuvos Respublikos laikinosios vizų išdavimo tvarkos

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, atsižvelgdama į tai, kad Lietuvos Respublika kontroliuoja Lietuvos Respublikos valstybinę sieną, ir siekdama užtikrinti Lietuvos Respublikos, Estijos Respublikos, Latvijos Respublikos, RTFSR, TSRS ir kitų valstybių bei jų piliečių, atvykstančių į Lietuvos Respublikos teritoriją ir išvykstančių iš jos, teises, nutaria:

1. Užsienio valstybių piliečiai ir asmenys be pilietybės (toliau užsieniečiai), įvažiuojantys į Lietuvos Respublikos teritoriją, turi turėti galiojančią Lietuvos Respublikos vizą.

2. Lietuvos Respublikos vizas išduoda Lietuvos Respublikos konsuliniai pareigūnai, įskaitant konsulinius pareigūnus, esančius Lietuvos Respublikos pasienio punktuose.

3. Estijos Respublikos, Latvijos Respublikos, RTFSR ir TSRS piliečiai įvažiuoja į Lietuvos Respubliką ir išvažiuoja iš jos be vizų. Užsienio valstybių pareigūnai, turintys savo valstybės diplomatinį pasą, atvyksta į Lietuvos Respubliką ir išvyksta iš jos be Lietuvos Respublikos vizų.

4. Lietuvos Respublikos vizos išduodamos užsieniečiui, pateikusiam Lietuvos Respublikos konsuliniam pareigūnui pasą ir galiojantį iškvietimą atvykti į Lietuvos Respublikos teritoriją. Iki atskiro Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Lietuvos Respublikos vizos išduodamos taip pat ir užsieniečiams, turintiems galiojančią TSRS įvažiavimo vizą. Lietuvos Respublikos konsulinis pareigūnas turi teisę atsakyti išduoti vizą, turėdamas pagrindą, kad užsieniečio įvažiavimas kelia grėsmę Lietuvos Respublikos saugumui, viešajai tvarkai, jos piliečių sveikatai ar moralei.

Užsieniečiams, gimusiems Lietuvos Respublikos teritorijoje ir turintiems patvirtinantį šį faktą dokumentą, vizos išduodamos, nereikalaujant iš jų iškvietimo ar galiojančios TSRS vizos.

5. Užsieniečiai (išskyrus Estijos Respublikos, Latvijos Respublikos, RTFSR ir TSRS piliečius), vykstantys per Lietuvos Respublikos teritoriją į užsienio valstybes, turi turėti Lietuvos Respublikos tranzitines vizas, kurios išduodamos visam jų kelionės per Lietuvos Respublikos teritoriją laikui, bet ne ilgiau kaip 3 paroms.

6. Užsieniečiai, atvykę nuolat gyventi į Lietuvos Respubliką, privalo pranešti apie savo gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikos vidaus reikalų organams per 3 dienas.

7. Asmenys, įskaitant užsieniečius, nuolat gyvenantys Lietuvos Respublikoje ir išvykstantys į užsienį, išleidžiami per pasienio punktą, jiems pateikus galiojančius užsienio pasus: Lietuvos Respublikos, TSRS ar kitos valstybės pasus ir leidimą išvykti iš Lietuvos Respublikos ar TSRS į užsienį. Šie asmenys, turintys savo valstybės tarnybinius užsienio pasus, išvyksta be leidimų. Užsieniečiai, turintys tranzitines vizas, išvyksta, nereikalaujant iš jų leidimo išvykti.

8. Asmenys, nuolat gyvenantys Lietuvos Respublikoje, taip pat užsieniečiai turi teisę išvykti iš Lietuvos Respublikos į Estijos Respubliką, Latvijos Respubliką, RTFSR ir TSRS, pateikę galiojantį Lietuvos Respublikoje pasą ar kitą asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą.

9. Estijos Respublikos, Latvijos Respublikos, RTFSR ir TSRS piliečiai, nuolat negyvenantys Lietuvos Respublikoje, išvyksta iš Lietuvos Respublikos per jos pasienio punktus, pateikę užsienio pasą ir leidimą išvykti iš Estijos Respublikos, Latvijos Respublikos, RTFSR ir TSRS. Šie asmenys, turintys savo valstybės tarnybinius užsienio pasus, išvyksta be leidimų.

10. Šis nutarimas įsigalioja nuo jo pasirašymo momento.

1991 m. rugpjūčio 25 d., Vilnius

VII PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS

Pasinaudokite proga aplankyti ir susipažinti su Pietų Amerika. 1992 m. sueina 500 metų nuo Amerikos žemyno atradimo, kada Kristofas Kolumbas pasiekė jo krantus. Kiekvienas Pietų Amerikos kraštas turi sukūręs savitą kultūrą.

VII Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas vyks šių metų gruodžio ir sekančių metų, 1992, sausio mėnesį. Atvykę į kongresą aplankysite Argentiną, Urugvajų ir Braziliją!

Galėsite pabendrauti su vietiniais lietuviais, pažinti jų draugijas, tuos Lietuvos kampelius, kur dar gyvuoja lietuviška dvasia. Prie bendro Kūčių stalo susikaupsime ir pabendrausime visi, iš daugelio kraštų susirinkę. Per Naujųjų Metų balių linksminsimės ir broliškai linkėsime vieni kitiems sėkmės ir džiaugsmo ateityje.

TAI BUS NE EILINIS ĮVYKIS!

Dėl kelionės į Pietų Ameriką rašykite:
V. O'Brien, 66 James Lane, Leyton, London E106 H1, England

PASAULIS PRIPAŽĮSTA LIETUVOS RESPUBLIKĄ

(Atkelta iš 1 psl.)

Kanada, Kipras, Lenkija, Liuksemburgas, Malta, Moldova, Mongolija, Naujoji Zelandija, Niderlandai, Norvegija, Pietų Afrikos Respublika, Portugalija, Prancūzija, Rumunija, Rusija (RTFSR), Slovėnija, Suomija, Švedija, Šveicarija, Turkija, Ukraina, Urugvajus, Vatikanas, Vengrija, Vokietija.

PASAULYJE

Lenktynės pripažinti Baltijos valstybes

Kai sunkiais laikais Islandija vienintelė pripažino Lietuvą, pasaulis į tai kreipė mažai dėmesio ir nesekė jos pavyzdžiu. Bet tik kai Sovietų Sąjunga pradėjo byrėti, valstybės pradėjo lenktyniauti viena su kita atnaujinant diplomatinius santykius su Baltijos šalimis. Danija ir Norvegija tuojau pasiuntė savo diplomatus į Vilnių, Rygą ir Tallinną. Jomis pasekė ir kitos Europos Bendruomenės valstybės, kurioms nemažai rūpesčio dabar sukelia kitų sovietinių respublikų statusas.

Komunizmo laidotuvės

Visame pasaulyje komunistai vykdė nusikaltimus prieš žmoniškumą, todėl pasigirsta balsų, kurie reikalauja tarptautinio teismo komunizmo vadams. Dabar stebimasi, kodėl 70 metų gyvavęs komunizmas taip greitai žlugo. To priežastis yra nepasisekęs pučas Maskvoje, kuriam pasipriešino visos demokratinės jėgos ir žmonės, nebenorintys gyventi po senovei.

Ar gali būti kitas pučas?

Yra nuomonių, kad pučas Maskvoje nepavyko dėl to, jog buvo blogai organizuotas. Sakoma, kad tik maža tautos dalis dalyvavo pasipriešinime ir kad žiemą dar labiau pablogėjus ekonominiam gyvenimui, gali vėl atsirasti naujo perversmo organizatorių. Pasaulis labiausiai bijo, kad atominių ginklų kodas nepatektų į nepageidaujamas rankas, kaip tai buvo Kryme areštavus Gorbačiovą. Liūdnai pagarsėjęs pulk. Alksnis pasakė, kad nors jie šį kartą ir pralaimėjo, bus kita proga.

Kiek aukso atgausime?

Nepaisant pakartotinių Maskvos reikalavimų, Prancūzija atsisakė perduoti sovietams Baltijos šalių auksą, kuris buvo deponuotas prieš karą Prancūzijos Banke ir kurio vertė dabar siekia 220 mil. frankų (Lietuvai priklauso dvigubai daugiau negu Latvijai). Prancūzija pareiškė, kad grąžins auksą, kai to pareikalaus Baltijos valstybės. Kur kas blogiau yra su Anglijoje deponuotu auksu, kurio vertė dabar siektų 103 mil. svarų. Baltijos šalių auksą D. Britanija pardavė 1967 m., kad kompensuotų britų piliečių nuosavybės praradimus po Stalino invazijos. Be abejonės, dabar iškils sugrąžinimo klausimas. Gal dėl to Baltijos valstybių nepriklausomybė buvo šaltokai sutikta britų užsienio reikalų ministerijoje?

Arabų-žydų konferencija pavojuje

JAV valstybės sekretorius James Baker įdėjo daug vargo, kad gautų arabų ir Izraelio sutikimą sukviesti bendrą konferenciją spalio mėn. Ją turėjo globoti JAV ir Sovietų Sąjunga, bet pastarajai subyrėjus, žydai ragina savo vyriausybę pasinaudoti proga ir atsisakyti nuo konferencijos ar bent ją atidėti kokiems šešiems mėnesiams.

Izraelis taip pat spaudžiamas paleisti bent dalį jo žinioje esančių arabų belaisvių mainais į kai kuriuos Vakarų įkaitus. Bet Izraelio valdžia reikalauja, kad pradžioje jie turi sužinoti, kas atsitiko su 7 žydų kariais, esančiais arabų žinioje.